

**TOILA MUUSIKA-JA KUNSTIKOOLI ÕPPEKAVA**

**VÄIKEKANDEL**

**Toila 2008**

|                                               |           |
|-----------------------------------------------|-----------|
| <b>I. ÜLDSÄTTED.....</b>                      | <b>3</b>  |
| 1. ÜLDOSA .....                               | 3         |
| 2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED .....                  | 4         |
| 3. SEOSSED ERI ÕPPEAINETE VAHEL .....         | 4         |
| 4. ÕPPEPROTSESS .....                         | 4         |
| 5. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS .....           | 6         |
| 6. TUNNIPLAANID.....                          | 8         |
| <b>II. VÄIKEKANDLE PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA.....</b> | <b>11</b> |
| 1. Üldosa .....                               | 11        |
| 2. VÄIKEKANDLE ÕPETUSE EESMÄRK.....           | 11        |
| 3. TUNNIJAOTUSPLAAN.....                      | 12        |
| 4. VÄIKEKANDLE AINEKAVA.....                  | 14        |
| 4.1. NOOREM ASTE .....                        | 14        |
| 4.2. VANEM ASTE .....                         | 14        |
| 4.3. HINDELISED ESINEMISED .....              | 15        |
| 5. SOLFEDŽO AINEKAVA .....                    | 17        |
| 5.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU .....          | 17        |
| 5.2. NOOREM ASTE .....                        | 19        |
| 5.3. VANEM ASTE .....                         | 21        |
| 6. MUUSIKALOO AINEKAVA.....                   | 25        |
| 6.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU .....          | 25        |
| 7. LISAPILLIDE AINEKAVAD.....                 | 32        |
| 7.1. KLASSIKALINE KITARR- LISAPILL .....      | 32        |
| 7.2. PLOKKFLÖÖT- LISAPILL.....                | 34        |
| 7.3. KLAVER - LISAPILL.....                   | 36        |
| 7.4. SAKSOFON-LISAPILL.....                   | 42        |
| 7.5. AKORDION- LISAPILL.....                  | 44        |
| 8. ANSAMBLI AINEKAVA.....                     | 46        |
| 9. SAATEKLASSI AINEKAVA.....                  | 48        |
| 10. LASTE LAULUSTUUDIO AINEKAVA.....          | 50        |

# I. ÜLDSÄTTED

1. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
2. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava ainekavades esitatud nõuded tagavad eelhariduse üleminekuks kutseharidusele ja põhinevad üleriigilistel ainekavadel.
3. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.
4. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.

## 1. ÜLDOSA

### Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgid

Toila Muusika- ja Kunstikooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, professionaalse muusika- ja kunstihariduse õppeks tarviliku ettevalmistuse andmine ja kohaliku kultuurielu edendamine Eesti kultuuritraditsioonide alusel.

Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksuseks, kes:

- mõtleb loovalt;
- on töökas, sihikindel ja püsiv;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
- oskab teha süstemaatilist tööd, on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida, täiustab oma õppetehnikaid;
- suudab järgida eneseorganiseerimise põhimõtet;

- aktiivse muusikalise tegevuse kaudu arendab muusikataju ja loovust;
- arendab aktiivse kunstilise tegevuse kaudu kunstitaju, fantaasiat.

## **2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED**

1. Õppekava ülesandeks on anda võrdne võimalus muusika- ja kunstialase eelhariduse omandamiseks ja eelprofessionaalseks õppeks, tagada andekatele õpilastele võrdsed võimalused ühest õppeasutusest teise üleminekuks.
2. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.
3. Ainekavades on võimalik valida sobivate vahendite, materjalide ja tehnika, muusikaainetes heliteoste vahel, ainekavad annavad oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.
4. Võrdne võimalus muusika- ja kunstialase eelhariduse omandamiseks ja professionaalseks õppeks ettevalmistamiseks tagab andekatele õpilastele võrdsed võimalused ühest õppeaastast teise, ühest koolist teise üleminekuks.
5. Koolielu reegleid kujundavad õpilased, õpetajad ja lapsevanemad üheskoos. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas igäühe võimekust, kus kooli ülesanne on suunata õpilast oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ning kujundama oma isikupärasust.

## **3. SEOSSED ERI ÕPPEAINETE VAHEL**

Kunstiainete õppes on õppeained omavahel tihedalt seotud ning õpilase areng sõltuvuses tehniliste ja vaimsete omaduste arendamise ajastamisest. Õpetajate ülesandeks on leida ja välja kujundada professionaalseks õppeks võimelised õpilased ja õppekava tervikliku täitmise korral suunata nad sobivale erialale.

## **4. ÕPPEPROTSESS**

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õppija oskusest õppida. Õpilane peab arvestama õpitu

elluviimise põhimõtet, teadlikkuse, süstemaatilisuse, järjepidevuse printsiipi. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja ja looja ning innustaja. Ta peab õpilase juures arvestama individuaalsuse, ea- ja jõukohasuse, näitlikkuse, lihtsamalt keerulisemale ülemineku põhimõtteid, õpilase kontsentreerumisoskust, jälgima puhkepauside pidamise ja üleõppimisega seotud printsiipe.

2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpilane peab teadma mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid. Hindamise põhimõtted Toila Muusika-ja Kunstikoolis on välja töötatud ja toodud “Õpilaste hindamise korras”, mis on õpilaste hindamise aluseks.
3. Hindamise põhieesmärgid on:
  - motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
  - anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli direktorile, lapsevanematele;
  - määratleda õpilaste individuaalsed õpitulemused.
4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne), kusjuures lähtutakse alljärgnevast:
  - protsessi hindamine (jooksva õppimise või vahetulemuste arvestamine);
  - arvestuslik hindamine võib olla nii koolisisene kui -väline (avalik ja arvestuslik kontsert, eksam);
  - õpitulemuste arvestuslik ja kokkuvõttev hindamine on aluseks tunnistuste väljaandmisel õppekava nõuete täitmise ja kooli lõpetamise kohta;
  - koolis rakendatav hindamissüsteem sisaldab positiivseid ja negatiivseid hindeid, kuid õpilase üleviimine õppeaastalt järgnevale toimub positiivsete hinnete alusel;
  - koolivälise arvestusliku hindamise ühe vormina kasutame üleriigiliste ja regionaalsete konkursside, näituste, ülevaatuste ja kohalikes kultuuri- ja haridusasutuses toimunud esinemiste tulemusi.
5. Toila Muusika-ja Kunstikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamissüsteemi.

## 5. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

### 1. Õppeprotsess astmeti muusikaainete õppes:

- eelkool - 1-2 aastat;
- põhikooli noorem aste- 1.-5. õppeaastani,
- vanem aste - 6.-8. õppeaastani;
- lisa- aasta(d)

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat.

### 2. Õppeprotsess astmeti kunstiainetes õppes:

- põhikooli noorem aste - 1.-2. õppeaastani,
- põhikooli vanem aste – 3.-4. õppeaastani
- lisa-aasta(d)

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat, millest I, II ja III kursusel toimub 1 nädala jooksul õppepraktika 28 tunni ulatuses.

Koolivaheajad on samadel aegadel üldhariduskooliga.

### Muusikaainete õppe eelkooli:

- võetakse õpilased vastu katsetega, kuid andes üldjuhul igapäevase arenemisvõimaluse;
- suunatakse õpilasi mängult õppimisele;
- selgitatakse välja eeldused ja suunatakse õige eriala valikule.

**Muusikaainete õppe põhikooli** võetakse õpilased vastu muusikaliste katsete alusel. Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon.

Vastuvõtukatsetel hinnatakse õpilast 4 hindegaga, millede summeerimisel arvutatakse välja keskmine katse hinne:

- laulmise eest;
- rütmikatse eest;
- helide järelaulmise eest;
- mälukatse eest.

**Kunstiosakonna põhikooli** võetakse õpilased vastu õppenõukogu otsusega või sisseastumiskatsete alusel.

Sisseastumiskatsete korraldamiseks tuleb kokku vastuvõtukomisjon, kelle liikmed on õppenõukogu liikmed

Toila Muusika-ja Kunstikooli vastuvõtutingimused on määratud määrusega “Toila Muusika-ja Kunstikooli õpilaste vastuvõtmise, ühest koolist teise ülemineku, enne põhikooli lõpetamist koolist lahkumise ja nimekirjast kustutamise kord”.

Muusika- ja kunstiosakonna põhikoolis toimub:

- laste loomevõimete ja pillimänguoskuste kavakindel arendamine;
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine;
- kunstiteoste retseptsiooni- ja interpretatsioonivõimalustega tutvumine;
- aktiivse ja püsiva suhte loomine visuaalse kunstikultuuriga;
- tehniliste oskuste arendamine;
- professionaalse kunstihariduse omandamiseks ettevalmistamine.

Muusika- ja kunstiosakonna vanema astme lõpetamisel antakse õpilasele põhikooli lõputunnistus.

**Lisa-aastad** on õpilastele, kes:

- on edukalt läbinud põhikooli;
- omavad eeldusi kunstiliseks tegevuseks ning on orienteeritud professionaalse kunstihariduse omandamisele;
- vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

**Vabaõpe** (vaba õppekavaga osakond) on õpilastele, kes soovivad õppida ainult valitud aineid – enamasti mingit instrumenti. Õppetöö toimub 2-3 tundi nädalas, kunstiosakonnas võib õppida erinevaid kunstiaineid 4 õppetundi nädalas.

Vabaõppes õppivatele õpilastele ei anta välja kooli lõputunnistust, vaid soovi korral tunnistus, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained, nende maht ja hinnang omandatud teadmiste tasemele.

Arvestuslik ettemäng toimub 1 kord aastas – õppeaasta lõpul, kus õpilane esitab ühe vabalt valitud pala.

Vabaõppes võib õpilane õppida vastavalt soovile 1-7 aastat.

Vabaõppe tundide arv – 1-4 tundi nädalas.

## 6. TUNNIPLAANID

### Eelkool

#### Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

Solfedžo/rütmika/koosmusitseerimine 2 x 45 min

Individuaalne pillitund 2 x 30 min

### Põhikooli pilliõpetusosakond

#### Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

| Klass                                                  | I | Ia | II | III | IV | V | VI | VII | Lisa-aasta |
|--------------------------------------------------------|---|----|----|-----|----|---|----|-----|------------|
| Aine                                                   |   |    |    |     |    |   |    |     |            |
| Põhipill                                               | 2 | 2  | 2  | 2   | 2  | 2 | 2  | 2   | 2          |
| Solfedžo                                               | 1 | 2  | 2  | 2   | 2  | 2 | 2  | 2   | 2          |
| Muusikalugu                                            |   |    |    |     | 1  | 1 | 1  | 1   |            |
| Koosmusitseerimine<br>(ansambel, orkester, saateklass) | 1 | 1  | 1  | 2   | 2  | 2 | 2  | 1   | 1          |
| Rühmalisaaine                                          | 1 |    |    |     |    |   |    | 1   |            |
| Ind. lisaaine (üldklaver, lisapill, laulu stuudio)     |   |    | 1* | 1   | 1  | 1 | 1  | 1   | 1          |
| KOKKU                                                  | 5 | 5  | 5  | 7   | 8  | 8 | 8  | 8   |            |

\*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral

1. Individuaalsed lisaained määratakse, lähtudes õpilaste isikupärast ning kooli võimalustest. Lisaainete õppimisest võib loobuda.
2. Individuaalsete lisaainena rakendatakse põhiliselt üldklaverit teiste erialade õpilastele.
3. Kasutamata individuaalsete lisaaine arvelt võib õpilane osaleda rohkem koosmusitseerimises.

4. Kõikidel põhipilli erialadel viiakse läbi tehniline arvestus 2 korda õppeaastas sõltuvalt erialast alates III klassist.
5. Hindelised esinemised sooritatakse I, II ja III trimestri lõpus. I klassi õpilased sooritavad hindelise esinemise õppeaasta lõpus.
6. Eksamiklasside õpilased arvestuslikku esinemist II poolaasta keskel ei soorita.
7. Lõpueksamid on noorema ja vanema astme lõpetamisel erialas ja solfedžos.

### Põhikooli üldkultuuriline osakond

Üldkultuuriline õpe on mõeldud õpilastele, kes mingil põhjusel ei taha või ei saa läbida põhiõpet. Üldkultuurilise õppe läbiviimisel lähtutakse kehtivast õppekavast võttes aluseks klassi või kahe klassi võrra madalama ainekava. Üldkultuurilisele õppele viiakse õpilane üle lapsevanema avalduse alusel või õppenõukogu otsusega. Kooli lõpetamisel peab õpilase tase vastama vähemalt põhikooli V klassi tasemele.

#### Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

| Klass                                           | I | Ia | II   | III  | IV   | V    | VI   | VII  | Lisa-aasta |
|-------------------------------------------------|---|----|------|------|------|------|------|------|------------|
| Aine                                            |   |    |      |      |      |      |      |      |            |
| Pilliõpe                                        | 1 | 1  | 1    | 1    | 1    | 1    | 1    | 1    | 1          |
| Solfedžo                                        | 1 | 1  | 1    | 1    | 1    | 1    | 1    | 1    | 1          |
| Muusikalugu                                     |   |    |      |      | 1    | 1    | 1    | 1    |            |
| Koosmusitseerimine<br>(ansambel, orkester)      | 1 | 1  | 1    | 1    | 1    | 1    | 1    | 1    | 1          |
| Rühmalisaaine                                   |   |    |      |      |      |      |      |      |            |
| Ind. lisaaine (lisa<br>pilliõpe, laulu stuudio) |   |    | 0,5* | 0,5* | 0,5* | 0,5* | 0,5* | 0,5* | 0,5*       |

\*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral

1. Individuaalsed lisaained määratakse, lähtudes õpilaste isikupärast ning kooli võimalustest. Lisaainete õppimisest võib loobuda.

2. Hindeline esinemine sooritatakse III trimestri lõpus alates II klassist.
3. Lõpueksamid on noorema ja vanema astme lõpetamisel pilliõppes ja solfedžos.

### **Vabaõppe osakond**

Vabaõppe osakond on mõeldud neile, kes soovivad õppida ainult valitud aineid – enamasti mingit instrumenti. Vabaõppes õpilastele klassitunnistust ja lõputunnistust välja ei anta. Õpilane saab tunnistuse, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained ja nende maht. Vabaõppe läbiviimisel võetakse aluseks kehtivad ainekavad ja kohandatakse need vastavalt õpilase võimetele.

### **Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:**

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

| Klass                                         | I | II | III | IV | V | VI | VII | Lisa-<br>aasta |
|-----------------------------------------------|---|----|-----|----|---|----|-----|----------------|
| Aine                                          |   |    |     |    |   |    |     |                |
| Pillitund / rühmatund /<br>koosmusitseerimine | 2 | 2  | 2   | 2  | 2 | 2  | 2   | 2              |
| Ind. lisaaine*                                | 1 | 1  | 1   | 1  | 1 | 1  | 1   | 1              |

\* soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral.

Arvestuslik ettemäng toimub 1 kord aastas, kus õpilane esitab ühe vabalt valitud pala.

## II. VÄIKEKANDLE PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

### 1. ÜLDOSA

Õpilane omandab väikekandle mängutehnikate alused. Töö viikse läbi pärimusmuusika traditsioonilise õppemeetodiga (kuulmisele, matkimisele ja mälule tuginev meetod) relatiivses nooditundmise süsteemis. Repertuaarivalikul on soovitatav jälgida nii rahvakalendrit kui ka kandletraditsioonile olulisi tähtpäevi

Väikekandle õppimist on soovitatav alustada 6-7 aastaselt. Esimesel õppeaastal esinevad lapsed õppeaasta lõpul III trimestril.

Alates Ia- VI klassini on õpilastel kaks kontserti ja üks üleminekueksam.

### 2. VÄIKEKANDLE ÕPETUSE EESMÄRK

**Esimese taseme** õpilase algteadmised väikekandlemängust:

- Heli tekitamine kandlel.
- Erinevate mängutehnikate valdamine.
- Eesti pärimusmuusika põhižanrite tundmaõppimine (laulud, mängud ja tantsud)
- Erinevate sõrmestuste tundmaõppimine.
- Algteadmised štrihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast.
- Kuulmise ja enesekuulamiseoskuse arendamine.
- Mäng kuulmise järgi.

**Teise taseme** õpilase teadmised väikekandlemängust:

- Süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine, mängutehniline vabadus.
- Esinemiskindlus.
- Erinevate sõrmestuste kasutamine ning nende rakendamine loovalt õpitud lugude mängimisel

### 3. TUNNIJAOTUSPLAAN

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

| Klass                                                  | I | Ia | II | III | IV | V | VI | VII | Lisa-aasta |
|--------------------------------------------------------|---|----|----|-----|----|---|----|-----|------------|
| Aine                                                   |   |    |    |     |    |   |    |     |            |
| Põhipill                                               | 2 | 2  | 2  | 2   | 2  | 2 | 2  | 2   | 2          |
| Solfedžo                                               | 1 | 2  | 2  | 2   | 2  | 2 | 2  | 2   | 2          |
| Muusikalugu                                            |   |    |    |     | 1  | 1 | 1  | 1   |            |
| Koosmusitseerimine<br>(ansambel, orkester, saateklass) | 1 | 1  | 1  | 2   | 2  | 2 | 2  | 1   | 1          |
| Rühmalisaaine                                          | 1 |    |    |     |    |   |    | 1   |            |
| Ind. lisaaine (üldklaver, lisapill, laulu stuudio)     |   |    | 1* | 1   | 1  | 1 | 1  | 1   | 1          |
| KOKKU                                                  | 5 | 5  | 5  | 7   | 8  | 8 | 8  | 8   |            |

\*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral

#### Õppeained

Põhipill – väikekannel

Üldained - solfedžo, muusikalugu,

Lisaained – ansamblimäng, saatepraktika, vokaal, lisapill (lisapilliks võib valida saksofoni, klassikalist kitarri, klaverit, akordioni, plokkflööti).

Õppeainete omandamine toimub eeskätt individuaaltundide vormis (põhipill), koosmusitseerimisel, aga ka rühmatundide vormis.

#### Õppeprotsess astmeti:

- eelkool - 1-2 aastat;
- noorem aste 1.-4. klass,
- vanem aste 5.-8. klass

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat.

Ansamblimängu vormiks võib olla koosmäng väikekanneldega või koosmäng erinevate pillide koosseisus.

Õpilase individuaalplaanid koostab õpetaja arvestades käesoleva õppekava väikekandle ainekava ning hindeliste esinemiste ja eksamite nõudeid.

## **4. VÄIKEKANDLE AINEKAVA**

### **4.1. NOOREM ASTE**

- väikekandle ehitus ja osad
- heli tekitamine kandlel
- katmis-, sõrmitsemis- ja segatehnika alused
- repertuaariks on rahvalaulud (näiteks: „Kandle tegemine“), rahvamängud ja lihtsamad pillilood eesti pärimusmuusika repertuaarist, ka lastelaulud jm.
- tutvutakse meloodia ülesehituse ja vormi mõistetega
- tutvutakse saate, harmoonia ja lihtsamate rahvaviiside seadmise mõistetega
- lihtsamad seadelised printsiibid, näiteks: burdoon, kaanon, sekvents, flazolett jm
- erinevad sõrmestused (näiteks: pentatoonika) ja häälestused (näiteks: moll)
- varieerimise ja improviseerimise harjutamine nii pärimusmuusika eeskujudel (ahellaul, küsimus-vastus laul) kui ka õpetaja poolt antud ülesannetel
- omalooming
- muusika tajumine ja üles märkimine relatiivses noodiõpetuse süsteemis, tutvumine noodikirja alustega
- pilli hoolduse alused
- pärimusmuusika helikandjate ja arhiivsalvestuste kuulamine ja arutelu koos õpetajaga
- koosmusitseerimine õpetaja ja teiste õpilastega
- pilli häälestamise harjutamine

### **4.2. VANEM ASTE**

- jätkub töö I tasemel alustatud teemade ja mängutehniliste võtetega
- õppematerjalina kasutatakse enam tantsulugusid: labajalavalss, valss, polka, polska, reinlender, voortants ja muud eritantsud. Repertuaaris on ka naaberrahvaste ja muid ulatuselt sobivaid lugusid

- õpetaja poolt antud tehnilised harjutused
- tantsulugude mängimine nii tantsimise kui ka kontserdi olukorras
- vahelduv taktimõõt ja sünkoop (regilaulude jm. eeskujul)
- paikkondlike kandlemängu stiilidega (näiteks: seto, karjala, läti, leedu jm) tutvumine ja mängimine
- erinevate pillimeeste, nii praeguste kui ka vanemate (arhiivsalvestustele toetudes) kandlemängu stiilidega tutvumine ja mängimine
- erinevate kandle häälestuste (näiteks: laadid, juhttooni erinev asetus)
- ja sõrmestuste kasutamine
- kaldumine, modulatsioon ja paralleelsed helistikud (näiteks: ka mitme erineva pilli kasutamine)
- tehnilised oskused: sõrmitsemistehnikas topeltnoodid, trilleri kaunistusvõte ja tikuga mängimise võte
- saatekujunduse harjutamine (harmooniliste võtete leidmine erinevates helistikes, mida pill võimaldab)
- kaashäälte kujundamine, kasutades funktsionaalharmoonilist ja modaalsset saateprintsipi
- võimaluse korral erinevate kandletüüpide ja keeltearvuga kanneldega tutvumine
- võimaluse korral erineva keelematerjaliga kanneldega tutvumine (metall-, sool- ja jõhvkeeled)
- varieerimise ja vaba improviseerimise harjutamine
- omalooming
- muusika kuulamine ja analüüs koos õpetajaga

### 4.3. HINDELISED ESINEMISED

#### Põhiõpe:

**I klass**                      III trimester                      2 eriilmelist pala

**Ia klass**                      I trimester                      pala  
                                       II trimester                      pala  
                                       III trimester                      eksam

|                                                 |               |                          |
|-------------------------------------------------|---------------|--------------------------|
| <b>II klass</b>                                 | I trimester   | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | II trimester  | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | III trimester | eksam                    |
| <b>III klass</b>                                | I trimester   | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | II trimester  | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | III trimester | eksam                    |
| <b>IV klass</b>                                 | I trimester   | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | II trimester  | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | III trimester | eksam                    |
| <b>V klass</b>                                  | I trimester   | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | II trimester  | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | III trimester | eksam                    |
| <b>VI klass</b>                                 | I trimester   | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | II trimester  | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | III trimester | eksam                    |
| <b>VII klass - Lõpueksami ettevalmistamine:</b> |               |                          |
|                                                 | I trimester   | pala                     |
|                                                 | II trimester  | 2 eriilmelist pala       |
|                                                 | III trimester | eksamikava ettemängimine |

## **5. SOLFEDŽO AINEKAVA**

### **ÜLDOSA**

Solfedžo on rühmatund. Solfedžo tund toimub 2 korda nädalas. Tunni kestvus on 45 min. Õppeaastas on 70 tundi. IV klassi õpilastel III trimestril toimub üleminekueksam (kirjalik ja suuline) ja VII klassi õpilastel III trimestril on kooli lõpueksam (kirjalik ja suuline). III ja VI klassi õpilastel toimuvad III trimestril hindelised kontrolltunnid.

Eksamitel pannakse õpilastele hinded ning need kantakse tunnistusele.

### **5.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU**

Õpetada ja arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

#### **ÕPPESISU**

Aine õpetamisel arendatakse järgmisi oskusi:

##### **Laulmine**

1. Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.
2. Astmetaju arendamine. Astmete tabamine astmetabelil: noodinimedega, vabalt valitud silbil, astmenumbritega ja/või astmenimedega. Laulmine noodijoonestikult rändnoodi järgi.
3. Heliredeli laulmine tervikuna, tetrakordide kaupa, erinevates taktimõõtudes, rütmiseeritult, kaanonina.
4. Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja/või noodinimedega. Õpitud harjutuste transponeerimine. Õpitud harjutuste laulmine peast. Tundmatu harjutuse laulmine. Taktiviipamise skeemid.
5. Mitmehäälsuse arendamine. Eelharjutused õpitud astmetega. Heliredelid intervallides (ters, sekst jne.). Intervallide laulmine kahehäälselt. Akordide

laulmine 3—4 häälselt . Järgnevuste laulmine. Mitmehäälsed harjutused (sh. kaanonid). Saatega laul.

### **Rütm**

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele. Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega. Saaterütm laulule. Rütmi kaanon . Lihtsamad rütmipartituunid.

### **Suuline analüüs**

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

### **Diktaat**

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks. Kahehäälneline diktaat.

### **Improvisatsioon**

1. Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akordid jne), antud rütmile.
2. Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, õpitud meloodia saateks, lihtsamad rütmipartituurid.
3. Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõlade bassi saade.

### **Itaaliakeelsed oskussõnad**

Tempode nimetused. Tempomuutused. Dünaamika. Iseloomu väljendavad sõnad.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini . Loetletud metoodilisi vihjeid võib omavahel kombineerida, varieerida, soovi korral täiendada.

## 5.2. NOOREM ASTE

### 1 klass

Meetrum ja rütm. Rõhulised ja rõhutu taktiosad.

Taktijoon ja takt. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk. Taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4). Noodivältused ja pausid: tervenoot, tervepaus, poolnoot, poolpaus, veerandnoot, veerandpaus, kaheksandiknoot, kaheksandikpaus.

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”. Eeltakt. Noodikirja algteadmised. Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine. Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

Helistikud. Laadid: duur ja moll (teise märgini). Astmed. Märgid: diees, bemoll.

Eakohased 1- häälsed laulud, harjutused. Transponeerimine. Improvisatsioon.

Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents). Diktaat. Kirjalik rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti. Orff-pillide kasutamine.

### 1.a klass

Meetrum ja rütm. Rõhulised ja rõhuta taktiosad. Taktijoon ja takt. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk. Taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4). Noodivältused ja pausid: tervenoot, tervepaus, poolnoot, poolpaus, veerandnoot, veerandpaus, kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, kuueteistkümnendiknoot, kuueteistkümnendikpaus.

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”. Eeltakt. Punkteeritud rütm. Helistikud. Laadid: duur ja moll (neljanda märgini). Astmed ja astmetaju arendamine. Märgid: diees, bemoll ja bekaar. Eakohased 1- häälsed laulud, harjutused. Transponeerimine. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

Diktaat. Kirjalik rütmidiktaat. Pikkus 4 - 5 takti. Tempo ja dünaamika mõiste. Orff-pillide kasutamine.

## 2. klass

Molli kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Duuri kaks kuju – loomulik, harmooniline. Intervallid: p.1, v.2, s.2, v.3, s.3, p.4, p.5, v.6, s.6, v.7, s.7, p.8. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla. Rütm ja taktimõõt. Punkt noodid järel. Punkteeritud rütmid “tai-ri”; “ta-i-ti”. Helistikud. Kolme märgiga duurid ja mollid. Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega. T(t), T6(t6), T64(t64); S(s), S6(s6), S64(s64); D(d), D6(d6), D64(d64). Transponeerimine ja improvisatsioon. Diktaat: lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (2-4 takti). Rütmidiktaat kuni 4 - 5 takti.

## 3. klass

Rütm ja taktimõõt. 3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine. Helistikud. 3 – 4 märgiga duurid ja mollid. Põhikolmkõla pöörded: T(t), T6(t6), T64(t64); S(s), S6(s6), S64(s64); D(d), D6(d6), D64(d64). Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. Lihtintervallid. Intervallide lahendus: s.5 – 3, v.4 – 6; s.7 – p.8; s.2 – p.1; v.7 – 6, 3. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla. Diktaat. Kirjalik diktaat (4-8 takti). Rütmidiktaat kuni 5 takti.

## 4. klass

Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem. Triool ja sünkoop.

Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid. Lihtintervallid. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine. <2 – p.4 Akordid. Dominantseptakord D7 lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Diktaat. Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

#### **4. klassi lõpueksam**

##### Kirjalik:

Diktaat 8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus, ilma eeltaktita. Kirjutamise aeg kuni 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

Kõlade määramine (kuulamine) koosneb kaheksast küsimusest intervallide ja akordide kohta. Kooskõla mängitakse kaks korda.

Rütmidiktaat 4-6 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus; mängitakse kuni 6 korda. Teooria ainekava ulatuses.

Kirjaliku eksami hindamisel on suurema tähtsusega 1. ja 2. punkt (kokku 2/3 hindest). Rütmidiktaat ja teooria annavad 1/3 hindest.

##### Suuline (vastavalt piletile):

Duuri heliredeli (kuni 4 märgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja dominantseptakordi laulmine lahendusega või molli laulmine (2. märgini). Loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega või harmooniline või meloodiline moll koos põhikolmkõladega.

Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2. märgini helistikes). Rütmiharjutuse koputamine (8 takti: 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

### **5.3. VANEM ASTE**

#### **5. klass**

Rütm ja taktimõõt. 6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Süntkoop, triool.

Helistikud. Viie märgiga duurid ja mollid.

Intervallid. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis. >VII7,

>7 - p.5.

Akordid. Põhikolmkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

Kadentsid: lihtkadentsid - autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I);

lihtkadentsi esimene (I IV V I) ja teine kuju (I IV K64 V I).

Dominantseptakordi pöörded.

## 6. klass

Rütm ja taktimõõt. Pidekaarega rütmid

6/8 taktimõõdukus punkteeritud rütmid. Taktimõõdukus 2/2, 3/2 ja 6/4.

Helistikud. Kuue märgiga duudid ja mollid.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid. Mõisted: kaldumine ja modulatsioon.

Intervallid. Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5. Ehitamine ja laulmine.

Akordid. Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t), III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine. v.VII7 ja >VII7 ehitamine ja lahendamine duuris ja harmoonilises mollis.

Diktaat. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

## 7. klass

Rütm ja taktimõõt. Keerukamad sünkroobid ja pidekaarega rütmid. Segataktimõõt. Vahelduvataktimõõt.

Laadid. Seitsme märgiga duudid ja mollid. Kaldumine ja modulatsioon.

Kromaatiline duur ja moll. Ehitamine ja laulmine.

Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine. >5 II - v.3 ja <4 VI - s.6.

Akordid. v.VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis. II7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused. II; III ja VI astme kolmkõlad.

Diktaat. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

## **7. klassi lõpueksam**

### Kirjalik:

Diktaat - 2 erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg maksimaalselt 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

Järgnevus kitsas seades; 8 takti (kaks erinevat varianti). Mängitakse harmooniliselt kuni 6 korda.

Kõlade määramine (kuulamine) 8 küsimust; mängitakse harmooniliselt.

Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehitamist ja määramist kuni 5 märgiga helistikes ja paralleelhelistiku ning võtmemarkide määramist kuni 7 märgiga helistikes (viili- ja bassivõtmes).

### Suuline (vastavalt piletile):

Heliredeli laulmine lisadega: loomulik või harmooniline duur või harmooniline või meloodiline moll (kuni 6 märgini helistikes); lisaks põhikolmkõlad, üks dominantseptakordi pööre või juhtseptakord ja üks suurendatud või vähendatud intervall lauldud helistikus. või

laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus või laulda järgnevus 4-6 takti

Rütmiharjutuse koputamine (8 takti).

Võõra harjutuse laulmine kuni 4 märgini helistikes.

Aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine

## **LISAÕPE**

Liittaktimõõdud.

Laadid.

Kromaatiline duur ja moll. Diatoonilised laadid. Pentatoonika. Vahelduv laad.

Modulatsioon ja kaldumine. I järgu sugulushelistikud.

Intervallid.

Harmooniline duur < 4 VI astmelt s.6; > 5 II astmelt v. 3. Loomulikus mollis < 4 VI astmelt V.6; > 5 II astmelt s.3.

Akordid.

Harmoonilises duuris < VI T64; > II T6. Loomulikus mollis > II t6. Harmoonilises mollis < III t6. II7 septakord ja juhtseptakordid ning nende pöörded.

Diktaat.

1-2 häälnel (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon)

Kuulamine

Kaldumine ja modulatsioon.

Ehitamine noodist

↑↓ D7 ja tema pöörded, > VII7, väike VII7.

## **6. MUUSIKALOO AINEKAVA**

### **ÜLDOSA**

Muusikaloo ainet määratakse igale õpilasele alates IV klassist. Muusikalugu on rühmaaine. Muusikaloo tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Õppeaastas on 35 tundi. Igal trimestril toimuvad hindelised kontrolltööd ja kuulamistestid, mille tulemuste põhjal kontrollitakse õpilaste teadmisi.

### **6.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU**

Muusikaajalooga tutvumine läbi erinevate ajastute ja stiilide tundmaõppimise.  
Ülevaade enimkasutatavates instrumentidest ja kuulsamatest muusikutest.

#### **ÕPPESISU**

Õppetöö meetodid

- loeng
- iseseisev töö
- rühmtöö
- muusika kuulamine
- videosalvestuse vaatamine
- kontsertide külastamine

#### **IV klass**

##### **Muusika väljendusvahendid**

- a) meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmonia), faktuur.
- b) Esimesed muusikapillid: millal ja kuidas on saanud alguse pillid ja pillimuusika.

### **Pillide tundmine**

- a) Eesti rahvapillid: torupill, kannel, põispill, hiir kannel, siku, sokusarv, karjapasun
- b) kahvpillid: klaver, orel
- c) sümfooniaorkestripillid: rühmas, partituur ; pillid: puhkpillid, vaskpillid, löökpillid, keelpillid

### **Vokaalmuusika**

- a) erinevad kammeransamblid
- b) koorid nende koosseis

### **Instrumentaalmuusika**

- a) ansamblid: duo, trio, kvartetid, kvintetid
- b) erinevad orkestrid: puhkpill, keelpill, sümfoonia, rahvapilli

### **Helitööde ülesehitus**

- a) muusikaline kujund kui meeleolu kandja. Teema- fraasid- motiivid. Laused, perioodid. Palade ja rahvalaulude analüüs
- b) ühe- ja kahejaoline ülesehitus
- c) kolmejaoline vorm liht- ja liitvorm
- d) variatsioonid
- e) rondo
- f) tutvumine sonaativormiga

### **Muusikažanrid (sissejuhatav osa)**

- a) marss (sõidu- ja muinasjutumarss)
- b) laul, rahvalaul (saagad, „Kalevala”, bölinad)
- c) tantsumuusika (ajaloolised tantsud, vana tantsustiil)
- d) mitmesugused palad (etüüd, eksprompt, bagatell, ballaad, nokturn, poeem, prelüüd, skertso)
- e) sonaat
- f) sümfoonia
- g) instrumentaalkontsert

## **Kirikumuusika** (vaimulik, kantaat, oratoorium)

### **Teatrimuusika**

- a) sõnalavastus – ooper, operett, muusikal
- b) ballett

### **V klass**

#### **Stiilid - sissejuhatus** (eelmiste sajandite muusika- ja kunsti stiilid)

- 1) muinasaja muusika – usundid, kombed, mängud
- 2) vanaaja muusika – Mesopotaamias ja Egiptuses, Sumerid, pühad arvud, muusikateooria. Egiptuse templimuusika
- 3) Vana-Kreeka muusika. Muusika kui vaimse arengu tipp. Esimesed muusikanäited. Jumalad ja pillid. Helilaadid. Ülemaalsed pidustused ja võistlused
- 4) Vana-Rooma muusika. Ristiusk ja Euroopa muusika algus.
- 5) Keskaja muusika (5-14 sajandi alguseni): inimeste mõttelaad. Gregooriuse laul. Mitmehäälne muusika. Noodikiri ja teooria. Ilmalik laul. Pillid. Ehitise stiilid.
- 6) Renessanss 14-16. sajand:
  - a) muutused maailmavaates. Ilmalikud laulud ja helikõlalisus. Helilooja Trancesco L.
  - b) polüfooniline muusika – J.Desprez, O.Lassus, D.P.Palesrina
  - c) pidulik kirikumuusika Veneetsias, pillid, tantsumuusika
- 7) Barokk - sissejuhatus
  - a) elulaadi muutused. Ebatavaline kunst. Uued jooned muusikas
  - b) ooperi sünd. Heliloojad J.Peri, L.Monteverdi
  - c) vokaal-instrumentaalsed teosed (oratoorium, kantaat)
  - d) pillimuusika: Concerto grosso ja A. Corelli. Soolokontsert ja A.Vivaldi, prantsuse klavessinistide muusika Couperin, J.F. Rameau
  - e) J.Bach, G.Händel
- 8) Klassitsism sissejuhatus
  - a) Tähendus, tekkepõhjused, leviala, mõistuse ja valgustussajand, religioon ja maailmavaade, ühiskond. Üldinimlikkus, lihtsus, selgus, sümmeetria,

valdavaks ilmalik kunst/muusika, näiteid arhitektuurist (ka Eestist), helikeele lihtsustumine, polüfoonia taandumine, sonaaditsükkel, sonaadivorm, sonaat, sümfoonia ja sümfooniaorkester, kontsert, keelpillikvartett, algab klaveri võidukäik.

- b) J.Häydn
- c) W.Mozart
- d) L.Beethoven

## VI klass

Romantism kirjandus, kunst, muusika sissejuhatus

- 1) Kirjanduse ja muusika seostest V.Hugo, E.T.Hoffmani, H.Heine, A.Puškini, M. Lermontovi, Kreutzvaldi, L.Koidula teosed. Programm-muusika.
- 2) Tähtsamad žanrid ( laul, instrumentaalsed karakterpalad, sümfooniline poeem)
- 3) Tunnetekultuse aeg, juhtivaks kunstiks muusika, esiplaanil kaunis pikk meloodia, tundepehangud (kuulata), sümfooniaorkestri täiustamine ( kuulata sümfooniaorkestri kõla koos vaskpuhkpillidega).
- 4) XIX saj. Heliloojate elu ja loomingu ülevaade
  - a) F.Schubert (helikeel, tuntumad laulud ja laulutsüklid, klaverimuusika, kammermuusika)
  - b) F.Chopin (pianist, helilooja, pedagoog) väikepalad klaverile: prelüüd, etüüd, nokturn, tantsud – valss, polonees, masurka)
  - c) R.Schumann (klaveripalade tsükkel „Karneval”, „Lastestseenid”)
  - d) F.Liszt (pianist, helilooja, dirigent, klaveripedagoog). Klaverimuusika, Ungari rapsoodia, sünt. poeem, prelüüd)
  - e) H.Berlioz „Fantastiline sümfoonia
- 5) Põhjamaade romantikud:
  - a) Norra muusika ja E.Grieg (laul, klaverikontsert, „Peer Gynt”).
  - b) Soome muusika J.Sibelius ( laul „Finlandia” sümfoonia või viiulikontsert)
  - c) C) Hugo Alfven ja rootsi muusika (lühhi)
- 6) Baltimaade muusika (lühhi): läti muusika (rahvamuusika, tuntumad heliloojad J.Vitols, Kalninš, Zarinš; leedu muusika ( rahvamuusika, heliloojad Saskauskas, Ciurlionis - helilooja ja kunstnik.

## Vene muusika ajalugu

- 1) vanaaeg (rahvamuusika teke ja areng)
- 2) keskaeg (rahvamuusika areng: böliinad, lüürilised laulud, skomorollid; kirikumuusika teke ja areng)
- 3) uusaeg
  - a) kirikumuusika areng – koorikontsert (M.Bortnjanski, M.Berezovski)
  - b) ilmalik muusika areng: linnalaul ja romanss (A.Aljabjev- „Ööbik”,
  - c) A.Varlamov- „Tuisk”, „Punane sarafan”, A.Guriljov - „Kelluke”,
  - d) „Lahusolek” ja instrumentaalmuusika
- 4) vene muusika 19.saj.II poolel – kultuurielu Venemaal „Võimas rühm” ,M. Glinka põhimõtteid edasiareng
  - a) A.Borodin ooper „Vürst Igor”, „Vägilassümfoonia”, romanss
  - b) M.Mussorgski: laulud ja klaveripalade tsükkel „Pildid näituselt”
  - c) N.Rimski-Korsakov: sümf. Süüt „Šeherezade”, ooperid „Lumivalgeke” ja „Sadko”
- 5) Vene romantism
  - a) P.Tšaikovski ( lavamuusika, sümfooniad Nr 1,5,6; klaverikontsert, balletid „Luikede järv”, „Pähklipureja”, „Uinuv kaunitar”)
  - b) S.Rahmaninov (klaverikontsert nr 2, klaveriprelüüdid cis,h ....)
  - c) A.Skrabin (klaverikontsert fis moll, prelüüdid)
- 6) Vene muusika XX saj.
  - a) S.Prokofjev (balletid „Tuhkatriinu, „Romeo ja Julia” sümfooniad nr 1 „Klassikaline” D, nr7 „Noorte” cis
  - b) D.Šostakovitš (klaverimuusika, sümfooniad, filmimuusika)

## XIX sajandi ooper:

Tähtsamad ooperi koolid:

- 1) Itaalia ooper
  - a) Donizetti, Rossini, Bellini (lühituttvustus)
  - b) D.Verdi ooper „Rigoletto”, „Traviata”, „Aida”
- 2) Saksa ooper
  - a) K.Weber (lühituttvustus)
  - b) R.Wagner uuendused ooperimuusikas „Lendav Hollandlane”

## VII klass

### XX sajandi muusikakultuur

- a) Impressionism: K. Debussy (klaveriminiatuurid „Fauni pärastlõuna”; M. Ravel „Bolero”)
- b) Ekspressionism: A. Schönberg ja tema koolkond „Kuu Pierrot”, „Ellujäänu Varssavist”)
- c) Neoklassitsism: J. Stravinsky (balletid, oktett puhkpillidele)
- d) G. Gershwin ja sümfooniline jazz (laulud, „Porgy ja Bess”, „Rhapsody in Blue”)

### Eesti muusika

- 1) Rahvalooming: a) vanem, uuem rahvalaul b) rahvapillid c) rahvatantsud
- 2) Ärkamisaeg ja laulupeod. Asjaarmastajad heliloojad. Esimesed muusikalise haridusega heliloojad – A. Kunileid, A. Saebelmann, A. Thomson, K. Hermann, M. Härma, K. Türrpu, A. Läte, M. Lüdig
- 3) muusikaelu XX saj.
  - a) R. Tobias – I Eesti rahvusvahelisse klassi kuuluv helilooja „Joonase lähetamine”
  - b) Rahvusliku koorimuusika areng Eestis, eesti rahvusliku koorimuusika rajajad: M. Saar – koorilooming (rahvalauluseaded), modernsed klaveripalad; K. Kreek – koorilooming (rahvalauluseaded)
- 4) Esimene rahvuslik ooper – Evald Aava ooper „Vikerlased”
- 5) Sümfooniamuusika areng Eestis 20. saj. alguses: A. Kapp – (orat. „Hiob”, soololaul „metsateel”); H. Eller – eesti rahvusliku instrumentaalmuusika rajaja „Kodumaine viis”, „Koit”; E. Tubin – sümfoonia nr 5, balett „Kratt”
- 6) G. Ernesaks – RAM ja koorilooming ooper „Tormide rand”
- 7) Eesti muusika arengusuunad 20. saj. teisel poolel  
Originaallooming:
  - a) V. Tormis „Avamäng” nr 2; E. Tamberg Concerto grosso - neoklassitsism
  - b) A. Pärt – avangardism, dodekafoonia „Nekroloog” ja oma uue stiil – tintinnabuli muusika
- 8) Heliloojate keskmine põlvkond 20. sajandi teisel poolel:

- a) Lepo Sumera - pala aastast 1981, sümfoonia
  - b) E.-S.Tüür - põhiosaks on instrumentaalteosed
  - c) U.Sisask – „Tähistaeva rsüklid”, missa
- 9) Kontrolltunnid ja viktoriin (viimane)

#### **KASUTATUD ÕPIKUD:**

1. Maret Tomson „Lühiülevaade muusikaloost” V klass
2. Kati Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloost” VI ja VII klass
3. Eve Karp, Igor Garšnek, Jaan Ojakäär „Muusikaõpik” VII-VIII klass
4. L.Mihhejeva „166 tuntumad heliloojad”
5. Gvido Boffi „Suur muusikaline entsüklopeedia”
6. „История зарубежной музыки” для ВУЗОВ выпуск 1-6 редактор В.Смирнов
7. B.Järustovski „XX saj. Muusika” I-II osa
8. M.Druskin „История зарубежной музыки” I-VI osa
9. Gruber „Всеобщая история музыки”
10. „Vene muusikaliteratuur” I-V osa redaktor E.Frid

## **7. LISAPILLIDE AINEKAVAD**

### **7.1. KLASSIKALINE KITARR- LISAPILL**

Kitarr-lisapillina on võimalik võtta klaveri, akordioni, saksofoni, plokkflöödi ja väikekandle põhipilli õpilastel alates III klassist. Kitarr-lisapilli tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 min. Aastas on 35 tundi.

#### **ÕPETUSE EESMÄRK**

Õpetada ja arendada õpilases põhilisi kitarrimängu võtteid, noodilugemise oskust. Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev kitarrimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades kitarr-i põhiõppe ainekava.

#### **ÕPPESISU**

##### **III klass**

Põhiõppe Ia klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. III trimestril –2 pala

##### **IV klass**

Põhiõppe I klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – etüüd (või pala), III trimester –2 pala.

##### **V klass**

Põhiõppe II klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester –2 pala.

**VI klass**

Põhiõppe III klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – tants, III trimester – 2 pala.

**VII klass**

Põhiõppe IV klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester – 2 pala.

**Lisaõpe**

Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester -2 pala

## **7.2. PLOKKFLÖÖT- LISAPILL**

### **Õpetuse eesmärk**

Seda pilli võib õppida, äratades lapses muusikahuvi, arendades tema kujundlikku mõtlemist ja fantaasiat, rütmi- ja muusikatunnetust, artikulatsiooni ja fraseerimist, kuulmisteravust ja noodilugemist, vormitaju ja hingamist, sõrmetehnikat ja tööharjumust.

### **Õppesisu**

#### **III klass**

C-duur 1/4-nootides, MM=60. Lastelaulud, rahvalaulud, koraalid. Kohustuslik - 20 pala. Variatsioonid, improvisatsioon.

#### **IV klass**

D-duur 1/4- ja 1/8-nootides, MM=60, trioolides, tertsidest ja legato. Kk 1/4- ja 1/8-nootides, trioolides ja legato. d-moll samad mänguvõtted, trioolides ja tertsidest ainult loomulik moll.

C-duur 1,5 oktaavi 1/4- ja 1/8-nootides, MM=60, trioolides, tertsidest ja legato. Kk 1/4- ja 1/8-nootides, trioolides, legato, 3-arpedžo. F-duur 1 oktaav, samad mänguvõtted.

Lastelaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud ja tantsud. Kohustuslik - 27 pala. Variatsioonid, improvisatsioon.

#### **V klass**

G-duur - samad mänguvõtted; g-moll - samad mänguvõtted.

C-duur, D-duur, d-moll, F-duur - samad mänguvõtted, lisaks 1/16-nootides topeltkeelega. Lastelaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud ja pillilood, koraalid, keskaja

laulud, renessansslaulud, tantsud ja süidid. Kohustuslik - 27 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

## **VI klass**

e-moll - samad mänguvõtted; a-moll - samad mänguvõtted.

Kordamine: C F d G e D a g - samad mänguvõtted + V7 in C in g.

Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud, tantsud ja süidid, barokktantsud, sonaadi osad, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest. Kohustuslik – 23 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

## **VII klass**

B-duur - samad mänguvõtted. C-duur - 2 oktaavi. Kordamine:

C F d G e B g a. Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, renessansslaulud, tantsud, süidid, barokktantsud, sonaadi osad, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest. Kohustuslik - 20 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

T. Sepa "Plokkflöödi õpikule", mille vihikud on välja antud klasside kaupa ja mis tervikuna arvestab käesolevat ainekava. Mõistagi võib kasutada teisi õpikuid, palade kogumikke ja muud õppematerjali.

### **7.3. KLAVER - LISAPILL**

#### **ÕPETUSE EESMÄRGID**

Erialaõpetajal lasub suur vastutus õpilase loomingulise initsiatiivi ja iseseisva tööoskuse arendamise eest. Õigete harjumuste kujunemisel on eriline tähtsus just õpingute algetapil.

Üldklaverit õppides peab õpilane omandama esmased klaverimänguvõtted, lehest lugemise oskuse ja võime mängida ansamblis või lihtsamaid keel- ja puhkpillisaateid.

Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks.

On soovitatav läheneda igale õpilasele individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi. Kavade koostamisel tuleb õpilasele tutvustada eri karakteriga teoseid, juhtida tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele, arvestades eri meeleolusid.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades eriklaveri programmi. Oluline roll on improviseerimisel.

Improviseerimisvõime arendamist tuleb alustada kõige lihtsamast - mälu järgi tuttavate meloodiate mängimisest ja transponeerimisest, järgmine aste on meloodiale saate loomine kuulmise järgi või akordimärke kasutades. Lõpuks võib antud meloodiat edasi arendada koos harmooniaga.

Üks paremaid muusikalise mõtte aktiveerimise vorme on noodilugemine, mis võiks kuuluda õpilase igapäevaste harjutuste hulka. Oluline on pidevalt ettepoole vaadata, kujutades ette helide liikumisjoonist ja usaldades oma sõrmi, et kuulmise kaudu tunnetada liikumise suunda ja intervale. Õpilase arengu kiirendamiseks peaks

püüdma läbi võtta võimalikult palju repertuaari, eesmärgiks kasvatada õpilases iseseisvat mõtlemis- ja töötamisvõimet.

## **ÕPPESISU**

Heliredelitel on klaverimängutehnika omandamisel oluline tähtsus. Nendega tutvumist on soovitatav alustada juba esimesel üldklaveri õppeaastal (s.o alates kolmandast õppeaastast).

Eesmärk on kuulmise järgi tundma õppida võimalikult palju helistikke, esialgu ühe oktaavi piires. See võimaldab õpilasel paremini tutvuda klaviatuuriga. Vastavalt õpilase vanusele, võimetele ja klaverimänguoskusele võib tutvuda akordide, kromaatiliste heliredelite ja kolmkõladega.

### **III õppeaasta**

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, (D, A, E), (F)
- mollid: a, e, (d)
- heliredelid - kaks oktaavi koos või eraldi kätega;
- akordid portatos ja staccatos koos või eraldi kätega;
- kromaatiline heliredel - kaks oktaavi otse kas koos või eraldi kätega;
- kolmeheliline lühike arpedžo (väikese käeulatuses lastel).

Edasijõudnutega võib läbi võtta neljahelilise lühikese arpedžo ja pika arpedžo.

### **IV õppeaasta**

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F
- mollid: a, e d
- heliredelid kaks kuni neli oktaavi koos kätega otse;
- akordid portatos ja staccatos koos kätega otse;
- neljaheliline lühike arpedžo eraldi (või koos) kätega;
- pikk arpedžo kaks oktaavi eraldi (või koos) kätega;

- kromaatileine heliredel kaks kuni neli oktaavi otse;
- tutvustada õpilasele autentset ja plagiaalset kadentsi.

## **V õppeaasta**

Soovitav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, E, F, B, Es
- mollid: a, e d, g, c
- heliredelid - neli oktaavi otse, koos kätega;
- akordid portatos ja staccatos koos kätega;
- lühike arpedžo;
- pikk arpedžo;
- kromaatileine heliredel.

## **VI õppeaasta**

Soovitav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F, B, Es
- mollid: a, e, h d, g, (c)
- C heliredelid - neli oktaavi otse, soovitatavalt duurid lahku;
- akordid - neli oktaavi otse, koos kätega;
- lühike arpedžo - neli oktaavi otse, koos kätega;
- kromaatileine otse.

## **VII õppeaastal**

Soovitav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F, B, Es (As)
- mollid: a, e, h, fis, (cis), d, g, c (f)
- heliredelid - otse, lahku (ka harmooniline moll);
- meloodiline moll, otse või lahku;
- akordid;
- lühike arpedžo;
- pikk arpedžo;

- kromaatileine heliredel.

## REPERTUAAR

Järgnevale aastale üleminek toimub arvestusega, kus kooli otsustada jääb nii esitatavate teoste hulk kui ka hindamise küsimus.

### Miimumnõuded:

#### III õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

- F. Rubicki. Kell.
- D. G. Türk. Ariooso.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüdid nr 1 ja 2.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 15.
- J. Philipp. Hällilaul.
- J. Haydn. Menuett.
- W. Duncombe. Trompetite menuett.
- E. Tamberg. Kassilaul.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 9.
- H. Sarmanto. Elevandipoja blues.
- J. S. Bach. Torupill.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 16, I osa.
- D. Šostakovitš. Marss.
- J. S. Bach. Menuett d-moll.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 14, I osa.

#### IV õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

- R. Kangro. Kurb printsess.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 17.
- H. Purcell. Aaria.
- F. Rybicki. Videvikus.
- J. S. Bach. Menuett G-duur.
- D. Steibelt. Sonatiin C-duur, I osa.
- P. Tšaikovski. Nuku haigus.

B. Bartók. Kurb laul.  
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 12.  
J. S. Bach. Menuett a-moll.  
A. Löschorn. Etüüd C-duur.  
D. Steibelt. Sonatiin C-duur, II osa. Adagio.  
R. Kangro. Aga Tuhkatriinu on nii ilus.  
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 45.  
D. G. Türk. Sonatiin I, II, III.  
S. Pavljutšenko. Fugett.  
P. Tšaikovski. Nuku matus.  
C. Gurlitt. Sonatiin.

**V õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:**

P. Tšaikovski. Itaalia lauluke.  
D. Cimarosa. Sonaat d-moll.  
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 31.  
A. Marguste. Suutäis pähklišokolaadi.  
D. Cimarosa. Sonaat G-duur.  
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 27.  
R. Schumann. Julge ratsanik.  
J. v. Takase. Inglise lauluke.  
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 28.  
D. Zipoli. Fugett e-moll.  
S. Prokofjev. Muinasjutuke op 65 nr 3.  
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 36.  
J. S. Bach. Väike prelüüd C moll.  
M. Kuulberg. 11 klaveripala lastele (valikuliselt).  
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 1, II osa.

**VI õppeaasta lõpetamiseks:**

M. Berens. Etüüd op 61 nr 4.  
A. Põldmäe. Lihtne laul.

J. S. Bach. Väike prelüüd C-duur, II osa.  
P. Tšaikovski. Magus unelm.  
E. Grieg. Rahvameloodia (laul) op 12 nr 5.  
C. Czerny. Etüüd op 139 nr 100.  
E. Tamberg. Tuhkatriinu tants.  
G. F. Händel. Menuett variatsioonidega.  
E. Grieg. Valss.  
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 42, I osa.

### **VII õppeaasta lõpetamiseks:**

A. Põldmäe. Vihmas ja päikeses.  
C. Czerny. Etüüd op 718 nr 19.  
J. S. Bach. Kahehäälneline inventsioon C-duur.  
E. Tamberg. Õõ toob unenäod kaasa.  
C. M. v. Weber. Sonatiin C-duur.  
S. Aavik. Memme maja (lastelaulusaade).  
D. Cimarosa. Sonaat a-moll.  
J. S. Bach. Väike kahehäälneline fuuga c-moll.  
Ch. Dancla. Pala G-duur (viili saade).  
R. Rannap. Südamlik pala.  
C. Franc. Kaanon E-duur.  
J. F. Bürgmüller. Õonglööp nr 109.  
R. Eespere. Unelaul.  
E. Sarmanto. Boogie-woogie.  
L. v. Beethoven. Sonatiin F-duur, I osa.  
F. Schubert. Valss A-duur.  
F. Kuhlau. Variatsioonid.  
C. Czerny C H. Germer. Etüüd nr 50, I osa.

## **7.4. SAKSOFON-LISAPILL**

### **ÕPETUSE EESMÄRK**

Õpetada ja arendada õpilases põhilisi saksofonimängu võtteid, noodilugemise oskust. Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev saksofonimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades põhiõppe ainekava.

### **ÕPPESISU**

#### **III klass**

Põhiõppe I klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, 8-10 harjutust või etüüdi

III trimestril –2 pala

#### **IV klass**

Põhiõppe Ia klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, 8-10 harjutust või etüüdi.

II trimester – 2 pala, III trimester –2 pala.

#### **V klass**

Põhiõppe II klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, 6-8 harjutust või etüüdi

II trimester –2 pala, III trimester –2 pala.

#### **VI klass**

Põhiõppe III klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, 6-8 harjutust või etüüdi.

II trimester –2 pala, III trimester –2 pala.

**VII klass**

Põhiõppe IV klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, II trimester –2 pala, III trimester- 2 pala.

**Lisaõpe**

Õppeaasta jooksul õppida eriilmelist pala II trimester –2 pala, III trimester- 2 pala

## **7.5. AKORDION- LISAPILL**

### **ÕPETUSE EESMÄRK**

Anda õpilasele esmaseid akordionimängu algteadmisi ning oskusi koduseks muusitseerimiseks ja (või) kooliorkestris mängimiseks.

Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev akordionimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades huviõppe ainekava.

### **ÕPPESISU**

#### **III klass**

Põhiõppe I klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 eriilmelist pala. III trimestril –2 pala

#### **IV klass**

Põhiõppe Ia klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 eriilmelist pala. II trimester – etüüd (või pala), III trimester –2 pala.

#### **V klass**

Põhiõppe II klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester –2 pala.

#### **VI klass**

Põhiõppe III klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 6-7 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester –2 pala.

#### **VII klass**

Põhiõppe IV klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester – 2 pala

#### **Lisaõpe**

Põhiõppe V klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester – 2 pala

## **8. ANSAMBLI AINEKAVA**

### **ÜLDOSA**

Ansamblimäng on koosmängu vorm, mida saab harrastada igal tasemel õpilane. Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal. Algaja mängija ansambli partneriks on õpetaja, või vanema klassi õpilane.

Klaveri ansamblimängu tund määratakse õpilastele alates III klassist. Väga heade annetega lastele võib määrata ansamblimängu eriala õpetaja soovi korral alates I klassist, pidades silmas nende aktiivset konkurssidest osavõttu tulevikus. Ansamblimängu tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 min.

Ansamblimängu arvestused toimuvad 2 korda õppeaastas II ja III trimestril.

II trimestril õpilased esinevad ühe palaga ja III trimestril - kahe eriilmelise palaga. Alates VI klassist võib ansamblimängu asendada saateklassiga.

### **ÕPETUSE EESMÄRK**

Anda õpilastele põhilisi teadmisi ja kogemusi koosmusitseerimisest, oskusi kuulata kaas- või eesmängijat, arendada rütmitunnet.

Aktiivselt osaleda koolis ja väljaspool kooli toimuvatel üritustel.

### **ÕPPESISU**

Ansamblis koosseis moodustatakse ühe ja sama tasemega õpilastest. Klaveri ansamblis tavaliselt mängib 2 õpilast. Klaveri ansambli repertuaaris on palad 4-le käele või kahele klaverile. Tunnis tuleb pöörata tähelepanu ühtsele dünaamikale, rütmitunde arendamisele ning musikaalsele esitusele. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule.

### **REPERTUAARI NÄITED**

#### **Noorem aste**

H.G.Heumann Lazy blues

H.G.Heumann Early blues

|                              |                 |
|------------------------------|-----------------|
| H.G.Heumann                  | Wild rock       |
| G. Firtitš                   | Piraatide laul  |
| M.Mussorgski                 | Hopakk          |
| K.Weber                      | Ameerika laul   |
| M.Glinka                     | Tšernomori laul |
| L.Bokkerini                  | Menuett         |
| M Mussorgski                 | Seenele         |
| J.S.Bach                     | Menuett         |
| A.Goedike                    | Valss           |
| Prantsuse lauluke Linnukesed |                 |
| H.G.Heumann                  | Cool blues      |

### **Vanem aste**

|               |                                    |
|---------------|------------------------------------|
| A.Hofman      | Bibbidi-Bobbidi –Boo               |
| T.Groijs      | Flamingo                           |
| O.Getalova    | Transformer (8 kaele)              |
| A.Hatšaturjan | Hopakk                             |
| G.F.Händel    | Largo                              |
| S.Joplin      | The Easy winners                   |
| A.Dobronravov | Romanss                            |
| G.Balujev     | Tango                              |
| J.Worren      | Tšattanuga tšu-tšu                 |
| F.Kreisler    | Valss Liebesfreud kahele klaverile |

## **9. SAATEKLASSI AINEKAVA**

### **ÜLDOSA**

Saateklassi tund määratakse kõigile õpilastele alates VI klassist.

Saateklassi tund toimub 1 kord nädalas. Tunni pikkus on 45 min. Alates VI klassist võib ansamblimängu tunni asendada saateklassiga. VII klassis II ja III trimestril toimub saateklassi arvestus, kus mängitakse üks pala. III trimestri arvestus hõlmab kogu läbivõetud materjali:

1. noodilugemine
2. transponeerimine
3. klaverisaate vaba kujundamine
4. solisti saatmine

Arvestusel pannakse õpilasele hinded ning need kantakse tunnistusele.

### **ÕPETUSE EESMÄRK**

Õpetada ja arendada õpilases noodilugemise oskust, transponeerimise oskust ning saate vaba kujundamist.

### **ÕPPESISU**

Loovat suhtumist muusikasse ja muusikalise väljenduse julgust soodustavad kuulmise järgi mängimine, transponeerimine, improviseerimine ja klaverisaate kujundamine. See töö hästi läbimõelduna ja süstemaatiliselt läbiviiduna ergutab õpilasi musitseerimisele. Repertuaar valida võimalikult mitmekülgne (erinevad instrumendid, heliteoste karakterid, stiilid jne.). Saateklassi eesmärk – teada tähtharmooniat ja osata teha kergemaid saateid.

### **VI –VII klass**

- nootide tähistamine tähtnimetusega ja silpnimetusega, alteratsiooni märgid (#,b).

- kahe tähtsüsteemi eristamine, klassikaline ja ameerika süsteem.
- meloodia saatmine üksik bassiga vasakus käes, paremas käes meloodia.
- meloodia saatmine kvindiga vasakus käes, paremas käes meloodia.
- kolmehäälsed akordid ehk kolmkõlad tähtnimetuse järgi (vähendatud minoor, mažoor, suurendatud, sus4, sus2, mažoor (-5)).
- meloodia saatmine kolmehäälsete akordidega vasakus käes, paremas käes meloodia.
- klaverisaate kujundamine tähtnimetuse järgi, vasakus käes esimese astme bass oktaaviga ja paremas käes kolmehäälsed akordid.
- lisada vabale saate kujundamisele töö instrumentaal- või elektroonilise solistiga (süntesaator)
- erineva rütmiga saate kujundamine T, S, D kolmkõlade abil, lühikesed lastelaulud, palad.
- sissejuhatuse, vahe- ja järelmängude loomine.
- klaverisaate kujundamine tähtnimetuse järgi. Kolmkõladele lisanduvad järkjärgult sekstiga akordid ja septakordid.
- asuda mitmehäälse faktuuri väljatöötamisele paremas käes.
- klaverisaate kujundamine erinevates stiilides ja rütmides: *jazz, pop, bossa nova*.
- Kolmkõlade ja septakordide kujundamine pööretega, lühendatud pööretega. Kolmkõladele lisanduvad 9, 11, 13 akordi astmed, alteratsiooni kasutamine septakordides (#5,b5, #9, b9)

## 10. LASTE LAULUSTUUDIO AINEKAVA

Vokaalitunnid määratakse lisaainena väga heade vokaalsete annetega lastele alates II klassist. Õpilase häält tuleb enne kontrollida individuaalselt õpetaja poolt. Vokaali tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Esimese õppeaasta esimesel poolaastal õpilasel kohustuslikke esinemisi ei ole. Õpilane esineb vähemalt 1 kord III trimestril 2 eriilmelise lauluga. Alates II-st õppeaastast õpilane esineb 2 korda õppeaastas I ja III trimestril kahe eriilmelise lauluga.

Laulmine on lastele kõige omasem ja seetõttu levinum musitseerimisviis. Laulul on, tänu oma sõnalisele sisuseletusele, suuri võimalusi kujundada lapse kõlbelis-esteetilist suhtumist elunähtustesse, ergutada kujutlusvõimet ja fantaasiat, kujundada tema mõtteid ja tundeid, anda neile sotsiaalne suunitlus. Laulu meeldejätmise kiiruse, täpsuse ja kindluse saavutamiseks peab laps mobiliseerima oma vaimse potentsiaali. Laulu esitamise aluseks on kuulmis-, tunnetuslik-, motoorne- ja spetsiifiline emotsionaalne mälu, aga ka lapse aktiivne mõttetegevus.

Analüüsi abil jaotatakse laul motiivideks, fraasideks, osadeks, laulu esitus aga üksikuteks elementideks (rütm, dünaamika, intonatsioon, hingamine jmt). Laulmine ja muusikalised mängud arendavad oluliselt lapse kujutlusvõimet ja mälu.

Omandatavad teadmised:

- oskused hääle ja laulmise tehnika valdamiseks
- oskused vokaalmuusika interpretatsioonist erinevatel ajastutel